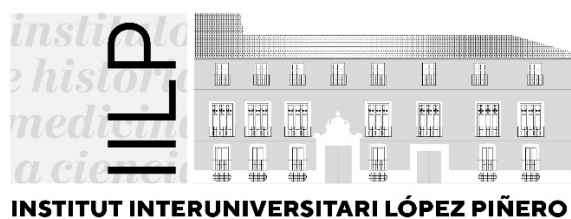

IHMC²

*BUTLLETÍ DE NOTÍCIES DE L'INSTITUT
INTERUNIVERSITARI LÓPEZ PIÑERO*

TARDOR 2020

IHMC²: El butlletí de notícies de l'Institut Interuniversitari López Piñero ofereix informació actualitzada respecte a les seues activitats.

Sumari:

- Presentació
- Investigació
- Grups
 - Congressos
- Seminaris i
- Presentacions
- Projectes
- Biblioteca Museu
- Exposicions
- Biografies i Espais de Ciència
- Ensenyament i divulgació de les ciències

- Mooc. Història de la Ciència
- Professors convidats i estudiants residents

- Màster i doctorat Divulgació i comunicació

PRESENTACIÓ

L'Institut Interuniversitari López Piñero és un centre de la Universitat de València dedicat a la investigació i la divulgació entorn dels estudis històrics i socials sobre la medicina, la tecnologia i la ciència. Disposa de programes propis de màster i doctorat en Història de la ciència i la comunicació científica. També desenvolupa nombroses activitats de divulgació científica (exposicions, cicles de cinema, etc.) i seminaris d'investigació. El centre està situat en un palau restaurat del segle XVIII ([Palau Cerveró](#)), on també estan ubicades la [Biblioteca Historicomèdica](#), amb una extraordinària col·lecció de recursos bibliogràfics, i la [col·lecció d'instruments](#) de la Universitat de València. Aquest edifici disposa de sales d'exposicions permanents i temporals.

El butlletí de notícies IHMC2 ofereix les activitats principals del centre per als mesos de tardor de 2020.

La informació actualitzada pot consultar-se en la nova pàgina web del centre més visual i dinàmica: <http://www.uv.es/ihmc>

El 30 de gener de 2017, el Consell de Govern de la Universitat de València, després d'un informe positiu, amb la qualificació màxima per part de l'agència avaluadora estatal (ANECA), va aprovar el tràmit per a la creació de *l'Institut Interuniversitari López Piñero*, un centre amb les universitats d'Alacant, Miguel Hernández d'Elx, València i Jaume I de Castelló. El centre és va ser avaluat positivament per part de la Generalitat Valenciana en maig de 2018 i finalment el decret del DOGV el 21 de novembre de 2018 crea l'Institut Interuniversitari López Piñero d'Estudis Històrics i Socials, sobre ciència, tecnologia, medicina i medi ambient. L'acte d'inauguració oficial, celebrat el passat 15 de gener de 2020, va comptar amb la participació de la rectora de la UV, els equips directius de les diferents universitats i un ampli nombre de persones col·laboradores, a les que agraïm el seu suport.

El centre continua donant suport a la recerca, el pensament crític, la innovació pedagògica, la igualtat d'oportunitats, la divulgació innovadora, i la conservació i l'estudi del patrimoni bibliogràfic i material relacionat amb la ciència, la tecnologia i la medicina.

PALAU DE CERVERÓ

Plaça Cisneros 4
46003 València

Tel. 963 926 229

<http://www.instinterlp.org/>

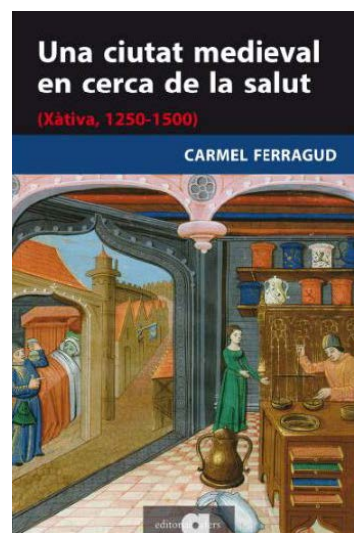
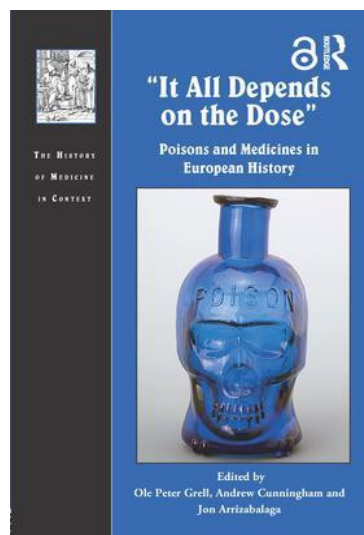
INVESTIGACIÓ

L'IILP desenvolupa investigació al voltant dels estudis històrics i socials sobre la medicina, la tecnologia i la ciència. Els seus membres publiquen habitualment llibres i treballs dins de revistes especialitzades, on també formen part dels consells editorials. També participen activament en congressos internacionals i organitzen jornades i conferències amb investigadors de tot el món. L'IILP disposa d'una xarxa de col·laboració molt àmplia amb altres universitats i centres d'investigació del nostre entorn i d'altres països. Fomenta l'intercanvi de professorat i estudiants dins de programes d'investigació i dona suport a tot tipus d'ajudes i beques per al foment de la investigació dins de les àrees esmentades. Qualsevol col·laboració dins d'aquest terreny pot ser consultada en la direcció del centre: bertomeu@uv.es. Dins de les publicacions recents del centre es troben:

- María J. Báguena Cervellera, “La consolidación de la virología y su influencia en la lucha contra la rubeola en España (1964-1975)”. En: Zarzoso, A.; Arrizabalaga, J. (ed.). *Al servicio de la salud humana: La historia de la medicina ante los retos del siglo XXI*. San Feliu de Guíxols, SEHM, Museu d'Història de la Medicina de Catalunya, Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols, Institució Milà i Fontanals, 2017, pp. 77-82
- Báguena, M.J. González, M.; Ballester, R.; Porras, M.I. “Ayuda técnica en tiempos de crisis: la brucelosis en los programas país para España de la Organización Mundial de la Salud (1951-1972)”. *Revista Española de Salud Pública*, 92 (2018) (1), 11.
- María J. Báguena Cervellera, en format electrònic un volum monogràfic de la revista *Història, Ciències, Saúde-Manguinhos*, vol. 27, supl. 1, set. 2020, dedicat a "The meaning(s) of global public health history".
- Josep Lluís Barona, capítol sobre Gustavo Pittaluga i els salubristes republicans a l'exili. El capítol forma part del llibre coordinat per Miguel Cabañas, Miguel Ángel Puig-Samper, Idoia Murga y Antolín Sánchez Cuervo sobre *Arte, Ciencia y Pensamiento del Exilio Republicano Español de 1939*, publicat a Madrid per la Dirección General de Memoria Democrática (DGMD), Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes y Memoria Democrática.
- Josep Lluís Barona, publica l'article “Catàstrofe sanitària i sistema de salut. Les lliçons de la història” a la revista *L'Espill*, 2020.
- Josep Lluís Barona, *Health Policies in Interwar Europe. A Transnational Perspective*, Routledge / Taylor & Francis, 2018.

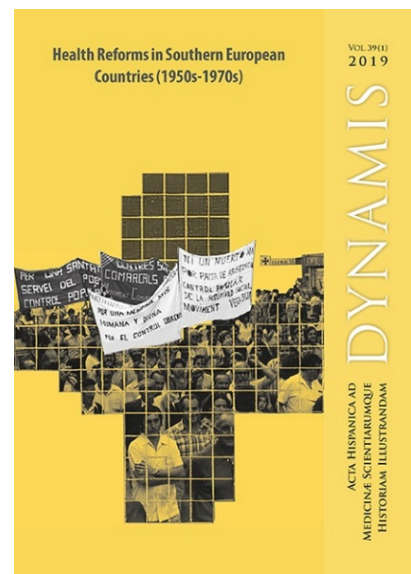
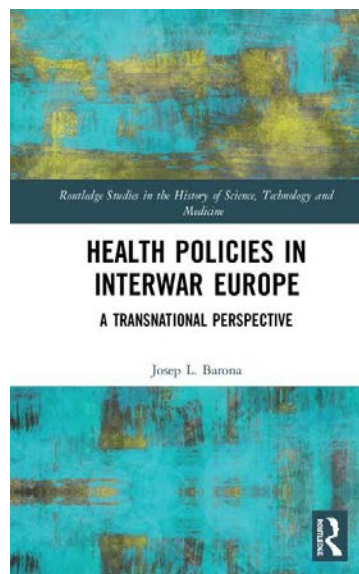

- José Ramón Bertomeu Sánchez 'Arsenical Pesticides in Early Francoist Spain: Fascism, Autarky, Agricultural Engineers and the Invisibility of Toxic Risks'. *HoST - Journal of History of Science and Technology* 13 (1) (2019): 53–82. <https://doi.org/10.2478/host-2019-0005>.
- José Ramón Bertomeu Sánchez. 'The Colic of Madrid (1788–1814): Experts, Poisons, Politics, and War at the End of the Ancien Régime in Spain'. *Social History of Medicine* 39 (4) (2019). <https://doi.org/10.1093/shm/hky121>.
- Carmel Ferragud "Unfamiliar Faces: the identification of Corpses in Late Medieval Valencia", dins Francesco Paolo de Ceglia (ed.), *The Body of Evidence. Corpses and Proofs in Early Modern European Medicine (Medieval and Early Modern Philosophy and Science, 30)*, Leiden-Boston, Brill, 2020, 53-70.
- Carmel Ferragud "Serveis i professions liberals: l'assistència mèdica i l'ensenyament escolar", en Ester Alba Pagán i Aureliano J. Lairón Pla (dirs.), *Història d'Alzira des de la Prehistòria fins a l'actualitat*, Universitat de València-Ajuntament d'Alzira, València-Alzira, 2020, 370-376.

- Carmel Ferragud "De ayer a hoy. El comportamiento de los sanitarios en tiempos de pandemia", en Ricardo Campos, Enrique Perdiguero-Gil, Eduardo Bueno Vergara (eds.), *Cuarenta historias para la una cuarentena. Reflexiones históricas sobre epidemias y salud global*, Madrid, Sociedad Española de Historia de la Medicina, 2020, 31-35.
- Carmel Ferragud "Morir en tiempos de pandemia", en Ricardo Campos, Enrique Perdiguero-Gil, Eduardo Bueno Vergara (eds.) *Cuarenta historias para una cuarentena. Reflexiones históricas sobre epidemias y salud global*, Madrid, Sociedad Española de Historia de la Medicina, 2020, 36-41.
- Carmel Ferragud "Una ciutat medieval la salut (Xàtiva 1250-1500) Editorial Afers (2019)
- Ximo Guillem-Llobat . "Following Hydrogen Cyanide in the Valencian Country (1907-1933): Risk, Accidents and Standards in Fumigation". *HoST* 13 (1): 51-75. (2019)

- Guillem-Llobat, Ximo; Nieto gala, Agustí (eds.) (2020). Tòxics invisibles. La construcció de la ignorància ambiental. Barcelona: Editorial Icaria.
- Guillem-Llobat, Ximo; Garcia-Belmar, Antonio; Mengual, Imma (eds.) (2020). Tòxics (in)visibles. València: Universitat de valència.

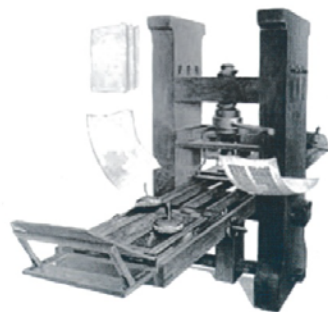
- Enric J. Novella, Los límites de la tecnocracia: la modernización autoritaria de la asistencia psiquiátrica en el segundo franquismo. *Dynamis* 39(1):73-97 (2019)
- Enric J. Novella, Philipp Lersch y la psicología del adoctrinamiento. *Revista de Historia de la Psicología* 41(3):52-54 (2020)
- Enric J. Novella, Germs, bodies and selves. Tuberculosis, social government and the promotion of health-conscious behavior in the early 20th century. En: Karin Priem, Frederick Herman (eds.) *Fabricating Modern Societies: Education, Bodies and Minds in the Age of Steel*, Leiden, Brill, pp. 169-192 (2019)
- Ignacio Suay Matallana , capítol del llibre «Women in their Element» editat per les professores Annette Lykknes i Brigitte Van Tiggelen, en el marc dels treballs realitzats amb motiu del 150 aniversari de la taula periòdica. (2019)
- Enrique Perdiguero, capítol del llibre «Las bases ideológicas y prácticas del proceso de regionalización de la sanidad en España (1955-1978)» (2019)

El grup de recerca Histradcyt sobre Història de la Traducció Científica i Tècnica (GIUV2013-151) és una estructura de recerca de l'Institut Interuniversitari López Piñero. Els seus membres han participat activament, i de forma destacada, en la configuració de les activitats de recerca, formació i divulgació abans assenyalades, així com en la configuració dels recursos bibliogràfics i patrimonials que configuren les fortaleses principals del centre abans descrit. Les activitats del grup se centren en tres eixos: la recerca pròpiament aquesta, la seua difusió a través d'articles, l'edició de monografies i l'organització de Jornades biennals (en 2018 es va celebrar la IV) amb la finalitat d'establir un fòrum de debat amb membres de la comunitat científica interessats en la Història de la traducció.

Açò ens ha permès establir llaços amb investigadors de la Universitat de Verona (Itàlia), de Mont-real (Canadà) i de Lió2 Lumière (França) a més d'universitats espanyoles com l'Autònoma de Barcelona, la Complutense o la de Salamanca. El grup pertany així mateix a la Xarxa d'Excel·lència FFI2015-68705-REDT LENGUA I CIÈNCIA. Entre les activitats i recerca del grup dels últims dos anys destaquen l'edició de volums com els titulats *Reconstruint el passat de la traducció. L'últim ha estat dedicat a les impremtes/editorials i les obres científiques i tècniques traduïdes del francès a l'espanyol (segle XIX).* (Granada: Comares, 2017). Alguns d'aquests volums han sorgit de les Jornades sobre "Història de la Traducció no literària" que el grup organitza des de 2012 en l'Institut López Piñero cada dos anys. La quarta edició va tenir lloc entorn de Traducció i ensenyament a Espanya (segle XIX). València, en novembre de 2018.

Reconstruyendo el pasado de la traducción (II)

A propósito de las imprentas/editoriales
y de las obras científicas y técnicas traducidas
del francés al español (siglo XIX)

Julia Pinilla Martínez
Brigitte Lépinette
(Eds.)

EDITORIAL COMARES

ERISOST (Estructura de Recerca Interdisciplinar de la Universitat de València en Sostenibilitat, Medi Ambient, Economia, Educació i Societat) és una unitat de recerca creada en 2009, que té per objectiu la consolidació de la cooperació interdisciplinar així com el reforçament i desenvolupament de noves línies de recerca en l'àmbit de la sostenibilitat. En ella s'integren investigadors de diversos departaments universitaris de la UV - Sociologia, Economia Aplicada, Estadística, Bioquímica i Biologia Molecular, Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials, Teoria de l'Educació- , constituint una estructura estable de recerca que participa en xarxes de recerca d'àmbit nacional , europeu i internacional, mantenint relacions continuades amb grups similars i prenent part en consorcis implicats en la presentació de projectes de recerca, oferint a més amb això un context formatiu adequat per a investigadors que s'inicien en aquest camp.

ERISOST, està dirigida a generar respostes a demandes socials i nous reptes derivats de la problemàtica de la sostenibilitat, amb la finalitat de transferir resultats que permeten tant redissenyar línies de recerca en funció de les necessitats de la societat, com reorientar les polítiques públiques aplicades en aquest àmbit.

Actualment està en fase d'informatització per a la seva posterior posada a disposició pública, un Fons de Documentació integrat per més de 80.000 notícies de premsa i documents vinculades a qüestions i problemàtiques derivades de la relació medi ambient societat.

En l'àmbit de la Universitat de València, ERISOST col·labora en el disseny i posada en pràctica de les diverses iniciatives formatives i plans d'actuació desenvolupats pel Vicerectorat de Sostenibilitat i Planificació.

CONGRESSOS I SEMINARIS

María José Báguena participarà amb una comunicació el proper dia 14 d'octubre a Madrid en la "Jornada sobre Historia de las epidemias" organitzada per la Fundació de Ciències de la Salut.

A novembre, Mª José Báguena i Rafaela Domínguez presentaran una comunicació a la XVI Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica amb el títol: "La ayuda médica alemana en tiempos de la guerra civil española: Los sueros antitetánico y antigangrenoso "Behringwerke"".

Josep Lluís Barona Vilar, catedràtic d'història de la ciència i membre de l'ILLP, impartirà el 14 d'octubre 2020 a les 10:30 h. una ponència sobre història de la verola en la Jornada sobre "Historia de las epidemias" organitzada per la Fundación de Ciencias de la Salud en la Real Academia de Farmacia de Madrid.

JL Barona farà el discurs inaugural de la Secció de Ciències Biològiques de l'Institut d'Estudis Catalans.

El 19 d'octubre 2020, JL Barona impartirà el discurs sobre "Alerta sanitària i sistema de salut. Les lliçons de la història" a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans, Barcelona.

Novembre 2020, JL Barona impartirà el curs intensiu de posgrau "Origins of Modern Science and Technology" al Departament de Posgrau GJEC/MOT de la University of Kumamoto (Japó).

El 13 de novembre 2020 presentarà una comunicació sobre "Biopolítiques de la salut infantil. La inspecció mèdica escolar i els estàndards de desenvolupament (1886-1936)" en la Trobada de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica, que se celebrarà on-line coordinat per la Universitat Miguel Hernández.

Als inicis de 2021 l'editorial internacional PIE Peter Lang de Brussel·les publicarà el llibre de JL Barona "Nutritional Policies And International Diplomacy. The Impact of Tadasu Saiki and The Imperial State Institute Of Nutrition (Tokyo, 1916-1945)" dins La Col·lecció "European Food Studies."

El llibre es presentarà entre el 14 i 19 de setembre de 2021 al Congrés "100 years'of the National Institute of Health and Nutrition" (Tokyo) on a més JL Barona impartirà una ponència sobre el tema del llibre.

José Ramón Bertomeu Sánchez va presentar el seu llibre *¿Entre el fiscal y el verdugo?* (València, 2019) a la biblioteca Pública de Palma "Can Sales" en Març de 2020 dins de la setmana cultural de Mallorca. El darrer mes de desembre participà a l'acte de clausura de l'any internacional de la taula periòdica celebrat a Tokio que ara pot visualitzar-se a <https://www.youtube.com/watch?v=HpL8aZDVfIE>

Carmel Ferragud participarà en les següents trobades científiques:

XVI Trobada de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (Alacant, 12-14 de novembre)
Com organitzador de les taules següents:

[Amb Maria Rosa Massa-Esteve] "Història de la ciència i ensenyament"

[Amb José Pardo Tomás] "Aportacions per a una història material de la medicina i de la ciència als segles XV al XVIII", a la qual aporta dos comunicacions:

[Amb Ricardo Olmos] "La tecnologia en la caça amb ocells a través de l'inventari del duc de Calàbria"

"L'ungüent prodigiós de fra Jaume Colomer: medicina popular i església a finals del segle XVI"

Simposi Internacional "Alimentació, salut i assistència, IX Abrils de l'Hospital" (Gandia 7 i 8 de setembre de 2020), amb la comunicació: "L'abastiment alimentari de l'hospital de Sant Andreu de Mallorca (1230-1450)". (presencial)

Participació com a invitat, juntament amb Gabriel Ensenyat (Universitat de les Illes Balears), en el seminari 'Medicine, Labour and the Enslaved' (Universitat d'Amsterdam, 18 de setembre), amb la ponència 'The Mistreatment of Slaves and the Consequences for their Health in Mallorca During the 14th and 15th centuries'.

Ximo Guillem-Llobat

Al passat congrés de la European Society for the History of Science, organitzat des de Bologna entre el 31 d'agost i el 3 de setembre, Ximo Guillem-Llobat va organitzar una sessió juntament a Alexandre Elsig (Université de Lausanne) titulada "A Visual Story of the Invisible. Toxicants Revealed". En ella va participar amb una comunicació presentada juntament amb **José Ramón Bertomeu** sobre "Toxic Pesticides in Spanish Rural Films during the First Half of the 20th century".

A la Trobada de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica, que tindrà lloc el novembre del present 2020, participarà amb una comunicació preparada juntament amb Amelia Dolz que porta el títol "Encaixar en el relat d'una ciència transdisciplinària d'avantguarda. El difractòmetre de raigs X de la Facultat de Ciències (UV)" i que serà part de la sessió coordinada per Josep Simon "Lliçons materials: història CTM del món clot a l'univers discernit".

A finals de novembre de 2019 tancava l'exposició Tòxics (invisibles) que va comissariar juntament amb Antonio Garcia Belmar (Universitat d'Alacant) i Inma Mengual (Universitat Miguel Hernández) i es va publicar el catàleg de l'exposició (<https://www.toxicsinvisibles.com/catalog/>). L'exposició és ara a la Fundació Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa.

Leticia Fernández-Fontecha amb contracte Juan de la Cierva és investigadora a l'Institut Interuniversitari López Piñero i actualment treballa al llibre al voltant de la Guerra Civil, que va publicar l'editorial La Uña Rota, i que eixirà el proper any, amb el títol provisional "Autores toman partido en la Guerra Civil española"

També està treballant al llibre per a Chicago University Press, amb el títol "Childhood, Pain and Emotion: A Modern Medical History."

Raúl Lorente (IILP) i el professor Josep Banyuls del Departament d'Economia Aplicada, tots dos de la Universitat de València, són seleccionats com a avaluadors externs del projecte LATWORK <http://www.latwork-project.eu/> és un projecte europeu ERASMUS+ finançat per la UE per al desenvolupament d'estructures i capacitats de investigació centrades en l'estudi i anàlisi del fenomen de la informalitat laboral en 9 universitats de tres països llatinoamericans: concretament els socis són universitats llatinoamericanes de Brasil, Argentina i Xile, i 3 socis europeus: la Universitat d'Alacant, la Universidade de Coimbra, Portugal, i The University of Aberdeen, UK. El projecte té una durada de tres anys, iniciant-se al gener de 2019, i contemplant-se en l'apartat de l'avaluació externa que realitzaran els professors de la UV, una avaluació intermèdia i una avaluació al final d'aquest.

Enric Novella professor d'història de la ciència de la Universitat de València i investigador de l'Institut Interuniversitari López Piñero va impartir el passat agost a la Universitat Internacional Menéndez Pelayo (UIMP) de Santander la conferència "La cultura emocional de la pandèmia. Una mirada històrica". La conferència s'emmarcava dins del Seminari "COVID-19 i Salut Mental" organitzat per l'Associació Espanyola de Neuropsiquiatria-Professionals de Salut Mental (AEN-PSM) dins de l'actual edició 2020 dels cursos d'estiu de la UIMP.

José Manuel Rodríguez Victoriano participarà el proper dia 5 de novembre al XVII Seminari Internacional de Nanotecnologia, Societat i medi ambient que tindrà lloc on line dels dies 4 al 6 de novembre, amb "El desahucio del vínculo social en el neoliberalismo y su expresión actual en la investigación científica sobre el COVID-19"

Josep Simon coordinarà la sessió "Lliçons materials: història CTM del món clot a l'univers discernit". a la Trobada de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica, que tindrà lloc el novembre.

Durant aquest quadrimestre es planeja també reactivar la catalogació de les col·leccions de l'IES Sant Vicent Ferrer, que foren iniciades el curs passat per iniciativa del MHMC i amb la col·laboració d'alguns estudiants del Màster en Història de la Ciència i Comunicació Científica.

El grup **ERISOST** per a finals d'octubre 2020 plantejarà la presentació d'un llibre de Fernando Conde sobre la pandèmia ("Lo esencial es invisible a los ojos"). També està previst una sèrie de seminari més ampli amb persones de diferents disciplines per analitzar la pandèmia. Per al febrer 2021 han programat una activitat de presentació de resultats lligada a la seua investigació sobre sociologia de la incertesa i canvi climàtic.

El grup **HISTRADCYT** està preparant una presentació general dels quatre volums publicats "Reconstruyendo la historia de la traducción", així com un seminari d'història de la traducció per 2021. També participarà en les sessions de la SCHCT de novembre de 2020.

SEMINARIS I PRESENTACIONS

L'IILP desenvolupa tots els anys cicles de seminaris d'investigació al voltant de la història de la ciència, de la medicina i de la tecnologia, en què participen alguns dels més coneguts especialistes internacionals d'aquests temes. Els seminaris tenen habitualment lloc a la sala de conferències de l'IILP a partir de les 16 h., però a causa de les circumstàncies excepcionals es continuarà celebrant regularment de manera virtual.

També hi ha cicles amb col·laboració amb altres institucions que tenen altres horaris i llocs. Totes les sessions són obertes al públic. Els seminaris estan coordinats actualment pel professor Enric Novella (Enric.Novella@uv.es).

La llista següent informa del programa provisional dels seminaris previstos per al primer quadrimestre del curs 2020-21. Malgrat tot, es recomana consultar la pàgina web de l'IILP: www.uv.es/ihmc, en què la informació està actualitzada. Com altres anys, qualsevol proposta de seminari o col·laboració serà sempre ben rebuda. Volem agrair a totes les persones que han participat les seves aportacions a la qualitat d'aquest seminaris.

Octubre 2020

21 d'octubre a les 18 hores: Presentació del llibre “Ilustraciones de la locura” de John Haslam últim volum publicat de la Col·lecció de Llibres d'Història de l'Associació Espanyola de Neuropsiquiatria (AEN). <https://eu.bbcollab.com/guest/69e1bcff59e4c259e76981f24e1baba>

Presentació: Enric Novella (IILP-UV).

Novembre 2020

Així, i comptant amb el suport de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT), al mes de novembre de 2020 està prevista la realització d'un **Cicle dedicat als “Documentals i ciència a l'Europa del segle XX”**

11 de novembre: Jean Starobinski y la historia del cuerpo y de la mente.

<https://eu.bbcollab.com/guest/b51c0c39eccc4d84af0060ee1bced923>

Participen: Enric Novella (IILP-UV). Vincent Barras (Institut des Humanités en Médecine, Université de Lausanne) i Fernando Vidal (Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats / Universitat Rovira i Virgili)

Desembre 2020 – Gener 2021

Als mesos de desembre de 2020 i gener de 2021 una sèrie de seminaris s'ocuparà de **“Narratives de la malaltia”**

Entre els mesos de març i maig de 2021 un nou cicle presentarà recerques relacionades amb “Alimentació i aigua: Entre la salut i la política en l'Europa moderna”.

En la primavera del 2021 (data exacta per determinar) JL Barona organitza el simposi del grup de recerca “Sanhisoc/Health in Society” sobre “Food & Water in Modern Europe. From Health to Politics”, que se celebrarà al nostre Institut amb la participació dels membres del grup de recerca i de convidats com ara David Gentilcore, Peter Scholliers, Jean Pierre Williot i Ignacio Suay.

PROJECTES

SABERS EN ACCIÓ

Un nou projecte de l'Institut Interuniversitari López Piñero per pensar críticament la ciència, la tecnologia i la medicina.

"Saberes en acció" es un proyecto de humanidades digitales que ofrece una presentación general de las nuevas tendencias en historia de la ciencia, la tecnología y la medicina. Fundamentado en una larga experiencia de docencia e investigación, el proyecto en marcha se basa en la colaboración de personal investigador y profesorado del Institut Interuniversitari López Piñero con diversas personas de otras universidades y centros de investigación, hasta formar un equipo de una docena de personas, que se ampliará en el futuro. Adopta un formato innovador mediante las posibilidades que ofrecen los recursos electrónicos para diferenciarlos de los manuales existentes, tanto por el medio como por las perspectivas críticas y la búsqueda de nuevos relatos mediante nuevos personajes, espacios, objetos y problemas. Aunque el objetivo es didáctico y divulgativo, se trata de ofrecer materiales sólidamente fundamentados en la investigación histórica que sirvan para continuar una investigación más detallada en estos temas. A través de la forma elegida se pretende transmitir un mensaje de ruptura con los relatos tradicionales que suponen la naturalización, más o menos encubierta, de desequilibrios de poder. Se trata de poner en cuestión discursos hegemónicos mediante tácticas de narrativa guerrillera, a través de incursiones rápidas y lacerantes en episodios históricos dominados por relatos de grandes genios, momentos cruciales, moralejas epistémicas y trayectorias de progreso. Junto con la subversión y la irreverencia, se persigue ofrecer herramientas de análisis para pensar críticamente la ciencia, la tecnología y la medicina, así como ofrecer orientación bibliográfica para desarrollar el interés surgido tras la lectura.

El manual está pensado en varios "volúmenes", aunque esta expresión carece de sentido en el contexto elegido. Uno de ellos es cronológico y otro temático. En el primer volumen se trata de presentar cada período histórico con cinco pequeños textos, estructurados en torno a relatos que tienen como protagonistas a personajes más o menos conocidos, espacios de medicina y ciencia, instrumentos y objetos de historia natural, o experimentos y controversias dentro y fuera del mundo académico. Un total de cincuenta textos, con imágenes, vídeos y bibliografía, que permiten adentrarse por terrenos sorprendentes de la historia de la ciencia, la tecnología y la medicina. El segundo volumen es temático y, con una estructura más libre, que dependerá de cada caso, presentará una veintena de temas como "ciencia género", "Alimentación y salud", "Ciencia y guerra", "Ciencia y religión", "Comunicación y divulgación", " Geografías de la ciencia ", " Ciencia y literatura", etc.

El punto de partida es esta introducción: <https://www.investigacionyciencia.es/blogs/ciencia-y-sociedad/108/posts/saberes-en-accin-18921>.

MUSAPOL

A partir de juny de 2020 l'Institut compta amb un nou projecte d'investigació, dirigit per Josep Simon i Jaume Sastre i finançat pel Ministeri de Ciència i Innovació. El projecte, denominat "Museos, Aulas y Política: Cultura Científica y Tecnológica en la Transición Española" [PID2019-104897GA-I00] disposa d'un equip de 17 investigadors basat en diverses institucions espanyoles i estrangeres i ha sigut concedit en la convocatòria de 2019 per a «Proyectos de I+D+i», en el marc del "Programa Estatal de Generación de Conocimiento y Fortalecimiento Científico y Tecnológico del Sistema de I+D+i y del Programa Estatal de I+D+i Orientada a los Retos de la Sociedad, del Plan Estatal de I+D+i 2017-2020". MUSAUPOL aborda la cultura científica i tecnològica en Espanya durant la Transició, en dos espais (l'aula i el museu) privilegiats per entendre la coproducció de cultura i societat ho fa a través d'un ventall ampli de casos que analitzen les pràctiques pedagògiques de les ciències experimentals i la museïtzació de la ciència i la tecnologia, en estreta connexió amb els processos polítics d'aquest període. El projecte proposa una nova aproximació a un període que ja gaudeix d'una historiografia extensa tot i que encara jove, a través de la història de la ciència i metodologies que comprenen des de fonts tradicionals com les manuscrites i impreses, fins a l'anàlisi d'objectes i espais museològics o la història oral.

"AGNOTOLOGIA: CIÈNCIA INVISIBLE A L'ESPANYA DEL SEGLE XX"

El projecte coordinat "Agnotología: Ciencia invisible a l'Espanya del segle XX" (PID2019-106743GB-C21 i C22) és un pas més en la col·laboració de llarga durada entre el Centre d'Història de la Ciència (CEHIC) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i l'Institut Interuniversitari "López Piñero" (IILP). Després de 20 anys de recerca comuna, durant els que han estat abordats temes com ara la divulgació científica de la història, la història del coneixement científic i la història de diversos productes tòxics a l'Espanya del segle XX, el grup aborda ara nous reptes sobre la forma en què el coneixement científic és construït per persones expertes en el món acadèmic i en l'esfera pública, i la forma en què la "ignorància" ha jugat un paper clau en la regulació del risc tòxic. S'ha emprat el concepte creat ("Agnotology") pels investigadors nord-americans Robert Proctor i Londa Schiebinger que varen assenyalar les diverses formes d'ignorància i les seves conseqüències. El projecte coordinat consta de dos subprojectes ubicats entorn als dos centres abans citats: 1.- (CEHIC): Sabers invisibles: Les polítiques de censura i popularització científica (1940-1990). 2.- (IILP) Tòxics invisibles: Química, Agricultura i Salut Pública (1940-1990).

El subprojecte "Tòxics invisibles" aborda la invisibilització dels riscos tòxics a l'Espanya del segle XX dins de diferents contextos: agricultura, salut pública, mineria del plom i indústria farmacèutica. S'adopten diferents enfocaments, mètodes d'anàlisi i relats per tal de seguir materials i organismes sociotecnològics dins de cultures i societats concretes. S'estudien els productes tòxics com a entitats materials i polítiques, caracteritzats per diferents graus d'irreversibilitat, invisibilitat i persistència, que són socialment construïts amb les potencialitats de la seua materialitat flexible i canviant. Amb els seus efectes sense control i el seu comportament impredecible, els tòxics impliquen una distribució desigual de costos i beneficis. Si bé la seva

producció i comercialització impliquen grans beneficis per als contaminadors, els seus costos humans i ambientals solen transformar-se en externalitats que recauen en deutes per als estats del benestar, al mateix temps que es converteixen en una càrrega tòxica per a grups marginats. Per tant, la recerca es realitza a la llum de la recent historiografia que ha mostrat amb suficient contundència que els productes tòxics estan incrustats en conflictes socials marcats per les fortes asimetries quant a eines epistèmiques, poder polític, recursos econòmics i accés als mitjans de comunicació.

El projecte analitzarà les pràctiques d'invisibilització de riscos, l'agnotologia i la ciència per fer (undone science) en diferents contextos: agricultura (plaguicides), salut pública (fumigacions), mineria (mines de plom) i farmàcia (opioides). Aquestes línies entrecruades de recerca inclouen l'anàlisi dels productors de riscos tòxics (indústria de plaguicides, companyies mineres, empreses farmacèutiques, etc.), l'àmplia gamma de riscos tòxics (exposicions a llarg termini, enverinament agut, addició a medicaments, danys al medi ambient, etc.), les diferents veus expertes i autoritzades (enginyers agrònoms, metges de salut ocupacional, funcionaris de salut pública, químics, etc.), el ventall ampli de

víctimes dels riscos tòxics (mèdics, les víctimes (treballadors del camp, comunitats rurals, consumidors d'aliments, miners, pacients, etc.), així com la resposta de les autoritats reguladores i la presa de decisions en el terreny polític. Usant una àmplia gamma de fonts, analitzarem les interaccions entre construccions discursives, objectes soci-tecnològics, sabers experts, interessos creats, activisme i regulació. Els episodis analitzats són fenòmens sociomaterials complexos, que han de ser explicats mitjançant la mobilització d'una àmplia gamma de qüestions socials, culturals, materials, mèdiques i ambientals, la importància relativa de les quals depèn del cas en qüestió. Es pretén fomentar així més contactes entre les diferents línies de recerca històrica i l'activisme mediambiental per a fer front al perill de la fragmentació i la insignificança.

L'equip de recerca està format per Josep Esplugues (UAB), Ignacio Suay (IILP-UMH), Ximo Guillem (IILP-UV), Antonio García Belmar (IILP-UA), Rafaela Domínguez (IILP-UV), Silvia Pérez (IILP-UV) i José Ramón Bertomeu (IILP-UV), coordinador general del projecte. Esperem poder incorporar noves persones al projecte en marxa, així com establir noves formes de col·laboració entre els diversos grups acadèmics i socials implicats, per agrair qualsevol informació en aquest sentit: bertomeu@uv.es. El projecte disposa d'un compte twitter @ToxicosV i una pàgina web <https://www.toxicsinvisibles.com/> per tal de donar a conèixer les activitats i fomentar les col·laboracions dins i fora del món acadèmic.

XVIII CONGRÉS DE LA SEHM "MEDICINA, CIENCIA Y LEY" Valencia juny 2021

El XVIII Congrés de la Sociedad Española de Historia de la Medicina (SEHM) tindrà com a objectiu principal reflexionar des d'una perspectiva històrica sobre les relacions entre la medicina i altres disciplines científiques i la llei.

Les connexions possibles entre medicina, ciència i llei són molt àmplies. S'acceptaran treballs des de diversos tipus d'aproximació, tant sincròniques com diacròniques, sense limitació geogràfica i temporal, i des d'àrees disciplinàries variades. Es tracta de temes molt amplis abordats tant des de la història de la medicina, de la ciència i de la tecnologia, com dels estudis socials sobre la ciència, la filosofia de la ciència i del dret, l'antropologia mèdica i la bioètica, els estudis de sostenibilitat i justícia ambiental, així com les recerques sobre la terminologia, la comunicació i la traducció especialitzada, tant interlingua com intralingua. El conjunt de problemes és molt variat, des del paper d'experts en tribunals de justícia, fins a les regulacions basades en ciència i medicina o les normatives aplicades sobre les pròpies pràctiques mèdiques i tecnocientífiques, des de les medicines alternatives i complementàries fins a la propietat intel·lectual, les patents o el frau en ciència. Abasta així estudis entorn dels diferents tipus d'experts, la fiabilitat de les proves, el llenguatge mèdic-legal, la comunicació mèdica i científica, la ciència reguladora i l'acció pública, el disseny i l'aplicació de polítiques de salut pública, alimentació i mediambientals, el control sanitari d'epidèmies i altres campanyes sanitàries, i, en termes més generals, tot tipus de processos de coproducció de saber científic, mèdic i legal, per exemple, la creació de lleis amb fonament mèdic/científic, així com el desenvolupament i aplicació d'aquestes regulacions, tant a nivell local, com a estatal i transnacional. També existirà una secció de temes lliures amb la finalitat d'arreglar treballs que aborden altres assumptes.

Des de l'organització del Congrés, convidem als socis i sòcies de la SEHM, així com a totes les persones interessades per la Història de la Medicina, a participar en el XVIII Congrés de la SEHM, que se celebrarà a València durant el mes de juny de 2021 en el Palau de Cerveró, seu de l'Institut Interuniversitari López Piñero, que agrupa investigadors de les universitats Miguel Hernández d'Elx, Universitat d'Alacant, Universitat Jaume I, Universitat Politècnica de València i Universitat de València, i amb seu també en el Col·legi Major Rector Peset.

Pel comitè organitzador: Carmel Ferragud Domingo

XVI Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IILP-UMH, novembre 2020)

La [Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica](#) organitza a **Alacant**, del **12 al 14 de novembre**, la [XVI Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica](#). Aquesta reunió científica general organitzada cada dos anys té per objectiu acollir els treballs de recerca i les activitats que duen a terme els seus socis, així com els treballs d'història de la ciència, de la medicina i de la tècnica que es vulguen presentar.

El Comitè Organitzador de la Trobada està format pels professors Ignacio Suay Matallana (IILP-UMH) (coordinador), Eduardo Bueno Vergara (IILP-UMH), Enrique Perdiguero Gil (IILP-UMH) i Antonio García Belmar (IILP-UA). Durant la Trobada s'organitzaran taules rodones, rutes i altres activitats. Totes aquestes activitats s'anunciaran, oportunament, al programa definitiu. A més a més, la Trobada comparà amb les conferències plenàries d'inauguració i cloenda a càrrec dels professors [Christopher Hamlin](#) (University of Notre Dame, EEUU) i [Clara Florensa](#) (Escoles Universitàries Gimbernat, UAB).

Es pretén afavorir la presentació d'un ampli ventall de qüestions històriques, com ara:

- Salut, malaltia i medicina
- Experts, ciència i guerra
- Espais museus i instruments científics
- Salut pública i riscos (químics, nuclears, ambientals, etc.)
- Governança i finançament de la ciència i tecnologia
- Ensenyament, didàctica i comunicació de la ciència
- Qualsevol altra qüestió relacionada amb la història de la ciència i de la tècnica.

Enviament de propostes

Us convidem a presentar els resums amb les propostes de sessions temàtiques, comunicacions orals no agrupades en taules, pòsters o vídeos, que seran avaluades per pares. Cada persona només pot enviar una proposta, excepte quan aquesta siga presentada conjuntament amb altra persona, en aquest cas es podran presentar dues.

Vos animem també a proposar un nombre suficient de pòster i vídeos per a poder convocar, com en anys anterior, el **Premi Trobada SCHCT al millor pòster** i el **Premi Trobada SCHCT al millor vídeo**. Els pòsters s'exposaran a la sala habilitada durant la Trobada i també s'inclouran al llibre de resums. Els autors els podran presentar en el marc d'una sessió específica. Igualment, els vídeos seran presentats i discutits en el marc d'una sessió pròpia, si bé poden estar lligats a una sessió específica de la Trobada.

Les propostes s'han d'enviar fins al 31 de maig de 2020 a l'adreça electrònica:

trobada2020schct@gmail.com, indicant en l'assumpte: «Trobada 2020 – taula», «Trobada 2020 – comunicació», «Trobada 2020 – pòster» o «Trobada 2020 – vídeo» segons la modalitat.

Les propostes de sessions temàtiques (taules), inclouran el nom de la persona o les persones coordinadores, el títol i un breu resum de la sessió, juntament amb els noms i títols provisionals de les comunicacions que integraran la proposta conjunta.

El Comitè Científic pot recomanar als autors la modalitat de presentació. L'acceptació de les contribucions es comunicarà abans del dia 16 de juny de 2020.

Inscripcions

- Inscripció amb quota reduïda (socis): (pagaments del 16 de juny al 30 de setembre de 2020).
- Inscripció amb quota reduïda (general): (pagaments del 16 de juny al 30 de setembre de 2020).
- Inscripció sense reducció : (pagaments de l'1 d'octubre al 4 de novembre de 2020).

Beques

La Societat ofereix beques d'inscripció, viatge i/o allotjament per a estudiants i llicenciats en situació d'atur i per a les persones que en demostrin la necessitat, sempre que siguin sòcies de la SCHCT. Recordem que la quota de soci és de 20 € anuals per als estudiants i llicenciats en atur. Per a associar-vos a la SCHCT feu servir el formulari disponible a l'enllaç associar-se a l'SCHCT: *associar-se a l'SCHCT*

Totes les persones interessades a obtenir una beca han d'enviar un breu CV (màx, 1 full), juntament amb la seua sol·licitud, abans del **10 de juny de 2020**, a trobada2020schct@gmail.com. Caldrà indicar quina beca es demana, el motiu de la petició i, si correspon, el centre on són alumnes. Les sol·licituds no concedides podran formalitzar la inscripció en quota reduïda fins al **30 de setembre de 2020**.

Dates que cal recordar

- Fins al 31 de maig: termini d'enviament de resums de comunicacions, pòsters i vídeos.
- 16 de juny: comunicació de l'acceptació de les contribucions (comunicacions, pòsters i vídeos).
- 10 de juny: data límit de sol·licitud de beques.
- Del 10 de juny al 30 de setembre: termini de pagament per a inscripcions amb quota reduïda.
- De l'1 d'octubre al 4 de novembre: termini de pagament per a inscripcions sense reducció.

Per a més informació:

trobada2020schct@gmail.com

schct@iec.cat

BIBLIOTECA

La biblioteca Historicomèdica Vicent Peset Llorca reuneix fons antics i moderns relacionats amb la història de la ciència, la tecnologia i la medicina. La secció de publicacions d'història conté més de 11.000 monografies, una de les col·leccions de revistes especialitzades més importants en aquesta àrea (moltes consultables en línia) i una sala d'obres de referència amb més de 1.000 títols d'accés directe que ha sigut recentment reorganitzada i, actualitzada amb la compra dels principals manuals, diccionaris, tractats i altres obres de consulta publicades als darrers anys.

El fons antic consta d'uns 20.000 volums, dins dels quals destaquen, per exemple, els donats per Peregrí Casanova, amb una nombrosa col·lecció de textos darwinistes, León Sánchez Quintanar, Enrique Ferrer i Viñerta i la família Peset, la biblioteca de la qual constitueix un dels nuclis essencials de la col·lecció. La biblioteca disposa de més de 3.000 llibres mèdics des dels segles XVI al XVIII, i al voltant de 15.000 llibres dels segles XIX i XX, a més de col·leccions importants de revistes mèdiques d'aquests períodes.

NOU CATÀLEG DE LES BIBLIOTEQUES DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

El Servei de Biblioteques (SBD) ha implementat un nou [Sistema de Gestió Bibliotecària](#) anomenat **Alma** de l'empresa *ExLibris*. Deixem arrere el programa *Millennium* que ens ha acompanyat més de 17 anys.

El principal avantatge de cara al públic és que en una sola interfície podem consultar tant el catàleg tradicional dels llibres físics que tenim a les biblioteques com accedir a la col·lecció electrònica de llibres i revistes subscrits per la Universitat a text competisc. A més, connecta amb el repositori institucional [RODERIC](#) i permet gestionar els préstecs, renovacions i reserves. Continua denominant-se [Trobes](#) però el que trobem és tot nou. [Video explicatiu](#).

**Institut Interuniversitari
"López Piñero"**

Directora de la biblioteca:
Mª Pilar Aguiló Lucia

BIBLIOTECA HISTORICOMÈDICA "VICENT PESET LLORCA" EN TEMPS DEL COVID

La Biblioteca comença setembre amb mesures d'adaptació per la situació sanitària que estem vivint.

- **Sala d'estudi del 1r pis.** Va obrir el 14 de setembre amb un 50% del seu aforament i prestant-se els llocs de lectura als usuaris. L'horari és de 8.00 a 14.00 i de 15.00 a 20.00. Es tanca una hora al migdia per a l'airejat i neteja.
- **Sala d'Investigadors del 2n pis.** S'obri, també, amb menys aforament i s'ha demanar cita prèvia a la biblioteca bibhismed@uv.es, especificant els materials que es volen consultar per a tindre'ls preparats. La biblioteca assignarà un dia i hora per a la consulta.

S'ofereix l'opció de digitalitzar alguns materials, sempre que siga possible, per a evitar la presencialitat a la sala.

- **Préstec.** Es farà una reserva dels llibres que es vulguen emportar des del nou catàleg [Trobes](#), prèvia identificació amb l'usuari i contrasenya del correu UV (LDAP) en la part superior dreta de la pantalla i des d'allí en "El meu compte / Mi cuenta". El personal de la biblioteca prepararà els llibres en una bossa, ja prestats, per a la seua recollida en l'entrada de l'Institut. [Vídeo explicatiu](#)
- **Devolució.** Els llibres es poden retornar en el taulell d'entrada a l'Institut. Estaran 72 hores en quarantena, després del qual s'efectuarà la devolució d'aquests.

Per a qualsevol dubte podeu contactar amb el personal de la Biblioteca en el correu bibhismed@uv.es o per telèfon 96 392 63 20.

AJUDES “VICENT PESET LLORCA”

PER ESTADES D'INVESTIGACIÓ A LA BIBLIOTECA HISTÒRICO-MÈDICA DE L'IILP

Aquestes beques apareixen anualment i estan adreçades a les persones interessades per desenvolupar investigació dins de l'àmbit de la història de la ciència, la medicina i la tecnologia. Poden demanar-les persones doctores dins de l'àrea amb projectes de recerca relacionades amb els fons de la biblioteca o els temes de treball de l'Institut Interuniversitari López Piñero. Les persones també col·laboraran dins dels cicles de seminaris del centre i altres activitats de docència i divulgació, així com mantenir reunions de treball amb els membres de l'institut.

L'ajuda consisteix en una partida màxima de 1500 € destinats a les despeses de l'estada al Col·legi Major Rector Peset (o altre similar) durant un període màxim d'un mes i mínim d'una setmana durant el curs 2020-2021. La quantitat dependrà de la duració, la disponibilitat econòmica i de la llista de candidats presentats. També es facilitarà un carnet de biblioteca i un correu provisional per accedir a tots els recursos bibliogràfics i serveis de préstec per tal de facilitar la recerca.

Les persones candidates hauran de presentar:

- 1.- CV complet.
- 2.- Projecte de recerca, tot indicant la seua relació amb la biblioteca Vicent Peset Llorca i l'Institut López Piñero.
- 3.- Dates del viatge.

Cal trametre en versió digital (PDF) la documentació amb la indicació a l'email "Ajudes Vicent Peset" **abans del 20 d'octubre de 2020** a les dues següents adreces.

José Ramón Bertomeu Sánchez <Jose.R.Bertomeu@uv.es>

María Ricós <M.Carmen.Ricos@uv.es>

IMPORTANT: Cal enviar la documentació a les dues adreces d'email.

MUSEU

Durant el pròxim curs 2020-2021 el treball al Museu en els seus tres eixos principals (Conservació, Investigació i Educació), abordarà els següents elements: Millorar la qualitat tècnica i científica dels sistemes d'informació del Museu; Desenvolupar la col·lecció mitjançant investigació i organització de sessions de treball al voltant d'alguns dels seus objectes; Fomentar la realització de pràctiques curriculars i extra-curriculars al Museu; Fomentar la relació entre les col·leccions del Museu i la investigació i docència desenvolupada a l'IILP; i com sempre recolzar el desenvolupament d'exposicions temporals a l'IILP, i també l'ús i producció de recursos digitals al voltant d'aquestes en col·laboració amb el Vicerectorat de Cultura. En aquests moments estem enllentint la sol·licitud de reconeixement com a "Col·lecció museogràfica permanent" de la Col·lecció Científico-Mèdica de l'IILP-Seu Universitat de València per part de la Generalitat Valenciana.

El Museu d'Història de la Medicina i de la Ciència de l'IILP disposa d'una col·lecció molt àmplia d'instruments científics i mèdics procedents de la Universitat de València. Fruit del treball dels seus investigadors, és el catàleg col·lectiu que es pot consultar a <http://www.instrumentscientifics.org/>. Aquests objectes són, al mateix temps, fons històriques úniques, eines per l'ensenyament de les ciències i materials museogràfics que es fan servir en exposicions temporals i permanents. El museu, per tant, gestiona l'adquisició, conservació i investigació d'aquest patrimoni, així com totes les tasques relatives a la seua difusió i exhibició. D'aquesta manera tracta de posar a l'abast d'investigadors i divulgadors totes les potencialitats de la cultura material de la ciència, la tecnologia i la medicina. En l'actualitat, el nou conservador del museu és el professor **Josep Simon Castel** (josep.simon@uv.es) i el treball amb les col·leccions del museu es desenvolupa amb la participació i col·laboració activa dels **voluntaris culturals** de la Universitat de València, Javier Balaguer, José Antonio Garaboa i Jorge Alonso. Les persones interessades en les activitats del museu poden contactar amb el seu conservador per tal de plantejar donacions, col·laboracions i projectes d'investigació històrica, de divulgació o museístics.

Una part selecta de la col·lecció es pot contemplar en les exposicions permanents de l'IILP que es troben al Palau Cerveró (Plaça Cisneros, 4) i a la Facultat de Medicina de la Universitat de València (Av. Blasco Ibáñez, 17). Els instruments es fan servir també habitualment en les exposicions temporals que organitza l'IILP i altres institucions que sol·liciten aquests objectes. Des del museu també s'encoratja els estudiants del Màster Interuniversitari en Història de la Ciència i Comunicació Científica (Universitat de València, Universitat d'Alacant i Universitat Miguel Hernández d'Elx) a utilitzar els objectes de la col·lecció per desenvolupar treballs. Un bon exemple és la investigació que actualment s'està realitzant al voltant d'una sèrie d'aparells d'electroxoc fabricats a València, per la casa Millás Mossi (signatures MD- 0028, MD-1198, MD-1199 i MD-1200), i utilitzats per diferents metges en diverses institucions al llarg de la segona meitat del segle XX. El Museu d'Història de la Medicina i de la Ciència (MHMC-IILP) ha rebut donacions recients d'alguns objectes mèdics per part de les famílies Escolano Amat i Lanuza, entre els quals un pesa-bebès, un injectador d'oxígen, un butiròmetre, un aspirador de Potain, algunes plaques de radiografia o alguns productes químics, molts d'ells connectats amb la pràctica pediàtrica, i de fabricació espanyola, francesa o italiana. Objectes integrats dins de dues donacions bibliogràfiques realitzades a la Biblioteca Vicent Peset Llorca.

EXPOSICIONS

Tot i que la situació actual pot introduir canvis importants, les exposicions temporals previstes per al curs 2020-2021 són les següents: El Dret a la Mort Digna (Joan del Alcázar), El 150 Aniversari de la Facultat de Química (José R. Bertomeu, Luis Moreno, Josep Simon), La pedra de la bogeria (Enric Novella, Xavier Balaguer). Estan en planificació també exposicions bibliogràfiques associades a algunes de les exposicions temporals mencionades, així com una Exposició al voltant de la falconeria (Carmel Ferragud, Ricardo Olmos), i altra que pertoca l'àmbit de la ginecologia (Joan Lloret en col·laboració amb Facultat de Medicina).

La situació de pandèmia ha fet que aquestes exposicions es desenvolupen prioritàriament amb versió electrònica, per la qual cosa les persones responsables d'aquestes exposicions hauran de coordinar-se amb Norberto Piqueras (Norberto.piqueras@uv.es), tècnic d'exposicions del Vicerectorat de Cultura, i amb Josep Simon (josep.simon@uv.es), Conservador del Museu d'Història de la Medicina i de la Ciència, per tal de discutir les possibilitats de producció de formats digitals.

"L'Experiment com Obra d'Art: 125 anys d'instruments de la Facultat de Ciències"

Inauguració la setmana 17 -20 novembre 2020

L'IILP planifica en col·laboració amb el Vicerectorat de Cultura la producció (tant presencial com virtual) de l'exposició "**L'Experiment com Obra d'Art: 125 anys d'instruments de la Facultat de Ciències**" que mostrarà una sèrie d'instruments científics, representacions visuals i publicacions vinculades a les ciències químiques i la Facultat de Ciències de la Universitat de València (establerta en 1895) en un exercici de curadoria sicalíptica. La inauguració està prevista pel Vicerectorat de Cultura per a la setmana del 17 al 20 de novembre al palau de Cerveró i es farà conjuntament una altra exposició (a la sala Duc de Calàbria del carrer de la Nau) integrada en lo del 125 aniversari de la Fac. de Ciències. Curadoria a càrrec de José R. Bertomeu i Josep Simon.

"La falconeria en la corona d'aragó"

Gener 2021

Per al primer quadrimestre de 2021 està planificada la realització d'una exposició bibliogràfica en línia sobre la història de la falconeria, amb la curadoria de Carmel Ferragud. L'exposició oferirà una panoràmica per al gran públic sobre els significats simbòlics i pràctics de la caça amb ocells per a la cultura Occidental en l'edat mitjana i els temps moderns, en perspectiva social, econòmica, tecnològica i científica. Carmel Ferragud i Ricardo Olmos formen part del projecte de recerca subvencionat per la Generalitat Valenciana per a grups d'investigació consolidables AICO 2019, "La falconeria a la Corona d'Aragó durant la baixa edat mitjana: edició crítica de textos i estudi de documentació arxivística" (AICO/2019/255). El projecte està coordinat per Antoni Mas i Miralles (Universitat d'Alacant). En aquest marc preparen una exposició virtual sobre "La falconeria en la Corona d'Aragó", a inaugurar en gener de 2021.

BIOGRAFIES I ESPAIS DE CIÈNCIA

Els estudis sobre la ciència de les últimes dècades han assenyalat la gran importància de l'entorn espacial i el context geogràfic en la producció de sabers. Aquest ha sigut l'objectiu de la secció de la [Veü del País Valencià](#) que s'ha desenvolupat, amb la col·laboració de la [Càtedra de Divulgació de la Ciència \(UV\)](#), durant els anys 2017 i 2019, com a continuació de la secció anterior "Biografies científiques". Els protagonistes han sigut: els observatoris, hospitals, gotes de llet, universitats, manicomis, ateneus, jardins, tribunals, museus, aules, presons, leproseries, fàbriques, sanatoris, acadèmies, societats científiques i laboratoris de tot tipus, així com altres espais relacionats amb la ciència, la tecnologia i la medicina. Els articles publicats fins avui són:

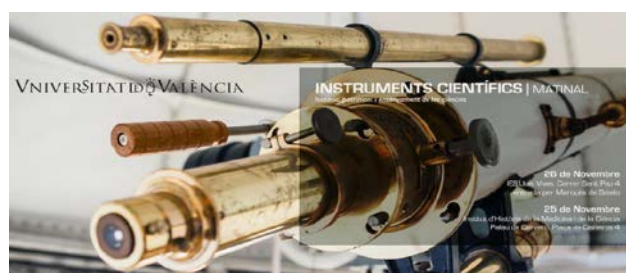
- [Infermeria i higiene infantil a València](#) per Mª Eugenia Galiana Sánchez (Universitat d'Alacant).
- [Concepción Aleixandre Ballester, metgessa i educadora](#) per Joan Lloret (IILP).
- [Antonio Lecha Marzo i els orígens de la policia científica](#) per José Ramón Bertomeu (IILP)
- [De l'Hort dels Simples al Jardí Botànic](#) per José Pardo-Tomás (Institució Milà i Fontanals, Barcelona, CSIC:
- [Els espais de la ciència](#) per José Ramón Bertomeu (IILP)
- [Els espais de la bogeria](#) per Enric Novella (IILP)
- [L'estació de patologia vegetal](#) de Burjassot per Ximo Guillem (IILP)
- [L'Hospital-Escola de la Creu Roja de València durant la Guerra Civil](#) per Xavier Garcia Ferrandis (Universitat Catòlica de València Sant Vicent Màrtir) i Àlvar Martínez Vidal (IILP)
- [La Reial Acadèmia de Medicina i Ciències afins de la Comunitat Valenciana](#) per Maria José Báguena Cervellera (IILP)
- [Reial Societat Econòmica d'Amics del País de València](#) per Nicolás Bas Martín (Universitat de València)
- [La fundació de l'Estudi General de València](#) per Carmel Ferragud (IILP) i Marialuz López Terrada (Ingenio, CSIC-UPV)
- [La gota de llet](#) per Rosa Ballester (Universitat Miguel Hernández, Elx)

Tots els treballs de biografies i espais de ciència poden consultar-se en línia: [Diari la Veü](#) i en la pàgina de [l'IILP](#)

ENSENYAMENT I DIVULGACIÓ DE LES CIÈNCIES

L'IILP ofereix nombrosos recursos per a tots els nivells de formació dins de l'ensenyament de les ciències, tant de primària i secundària, com universitari o de formació del professorat. Els recursos de la biblioteca són habitualment emprats per part del professorat interessat a fer servir la història dins de l'ensenyament de les ciències. Les exposicions disposen habitualment de guies educatives a l'abast del professorat que vol visitar-les amb els seus estudiants. També acull a professorat convidat que vol fer recerca educativa amb les fonts d'aquesta institució. Els professors de l'IILP imparteixen cursos de formació d'història de la ciència dins dels màsters de formació del professorat.

Dins d'aquesta línia, han estat organitzades dues jornades matinals de formació destinada al professorat. La primera sessió fou el mes d'abril de 2016 amb el tema: **“Ciència, història i gènere”** (amb Capitolina Díaz, UV). La segona ha estat organitzada el mes de novembre de 2016 amb el CEFIRE, l'institut Lluís Vives de València i el tema central ha estat: **“Els instruments científics”** (amb Alfons Zarzoso, Museu d'Història de la Medicina de Catalunya, i Josep Simon, Universitat del Rosario). La tercera matinal va ser realitzada al mes de maig de 2017 al voltant del tema **“La ciència en acció”** (amb la participació d'Eduard Aibard, UOC). L'objectiu principal fou promoure la discussió respecte als mites del mètode de la ciència a partir dels estudis d'història i sociologia de la ciència. Va participar-hi Eduard Aibard (UOC), amb una excel·lent introducció a l'àmbit interdisciplinari del estudis socials de la ciència i tecnologia (Science & Technology Studies o STS). La V matinal d'història de la ciència tingué lloc els dies 1 i 2 de març de 2019 sobre el tema: **“150 anys de la taula periòdica: Passat i present de les aules de ciències”** en què participà Enrique Perdiguero (Universitat d'Alacant) al Palau de Cerveró. Les sessions disposen d'un dossier de materials i una llista de recomanacions bibliogràfiques per a continuar estudiant el tema. L'objectiu final és la consolidació d'un grup de treball, amb objectius de més llarga durada, que està configurant-se com **“Seminari Història de la Ciència”** del <http://cefire.edu.gva.es/>

La **VI Matinal** va tindre lloc a Alacant els dies 28 i 29 de **febrer de 2020** amb centre d'atenció fonamental els Museus de ciència com altres espais d'aprenentatge de les ciències. Es va tractar la cultura material de la ciència, del patrimoni científic, les diferents tipus d'exposicions, les guies didàctiques, etc. Amb l'objectiu de crear un grup de treball i una llista dels principals museus de ciència del nostre entorn per tal de millorar el seu aprofitament didàctic.

Les persones interessades en qualsevol d'aquestes activitats relacionades amb la història i l'ensenyament de les ciències poden connectar amb la direcció del centre: bertomeu@uv.es. L'IILP organitza cursos d'història i divulgació de la ciència dirigits a les persones majors amb col·laboració amb la **Nau Gran**. També s'organitzen itineraris científics per la ciutat de València. L'IILP està obert a qualsevol altra forma de col·laboració amb professorat dels diversos nivells educatius dins de les línies assenyalades.

MOOC HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA

El curs 2016-2017, la Universitat de València va llançar un programa pilot per a produir cursos de vídeo en format obert i dirigit a un públic ampli. El contingut estarà disponible en diverses plataformes durant aquest curs 2019-2020: MIRIADAX: <https://miriadax.net/home>.

L'IILP ha participat amb un curs de 10 mòduls dedicat a una introducció general a la història de la ciència, la tecnologia i la medicina. Cada mòdul consta de 5 píndoles d'uns 5 minuts. Per afrontar aquest repte, s'ha adoptat una estructura cronològica senzilla que se superposa a una organització temàtica. D'aquesta manera, cada mòdul aborda un període històric des d'un grup d'espais, biografies i objectes que permeten destacar certes característiques particulars. S'ha optat per una presentació nova, d'acord amb les noves tendències historiogràfiques. Abandonant la vella història dels descobriments i els grans genis, s'ha elaborat un recorregut per les maneres de conèixer i fer en la història que permet endinsar-se en les pràctiques socials i culturals, associades amb la ciència, la medicina i la tecnologia.

S'aborden així, personatges, objectes i espais poc habituals en els relats tradicionals, però, molt significatius per a estudiar aspectes de la ciència, la tecnologia i la medicina. En l'elaboració del curs, a més, del taller d'audiovisuals de la UV, han participat: [Carmel Ferragud](#) (IILP), [José Pardo Tomás](#) (Milà i Fontanals, CSIC, Barcelona), [Antonio García Belmar](#) (Universitat d'Alacant), [José Ramón Bertomeu](#) (IILP), [María José Báguena](#) (IILP), [Ximo Guillem](#) (IILP), [Josep L. Barona](#) (IILP), [Pedro Ruiz Castell](#) (IILP). La primera edició del curs MOOC va desenvolupar-se durant els darrers mesos de juny i juliol de 2019 amb la participació d'un miler d'estudiants, dels que més d'un terç (356) l'han finalitzat amb l'obtenció del seu diploma a meitat de juliol. Segons les estadístiques al voltant del 46% són estudiants que viuen a Espanya i l'altre grup important d'Amèrica Llatina (Mèxic (11%), Perú (7%), Argentina i Colòmbia) - tot i que també hem tingut estudiants ocasionals de UK, USA, Rússia, Itàlia, etc. Les valoracions han estat molt positives i pensem ja en una segona edició del curs per a l'any vinent. De moment, hi ha la possibilitat de seguir els vídeos disponibles al canal de Youtube:

<https://goo.gl/1LhPq1>

<p>Desarrollo de la teoría de la evolución</p> 	<p>El laboratorio bacteriológico</p> <p>Louis Pasteur: escuela bacteriológica francesa</p> <ul style="list-style-type: none">• Fermento como microorganismo:• Industrias: Pasteurización de la leche• Medicinas: antiseptia quirúrgica de Joseph Lister 	
<p>Medicina Regenerativa</p> 	<p>Microscopio las primeras tomas</p> 	 <ul style="list-style-type: none">• Anatomía como fundamento del conocimiento médico• Direcciones y vivisecciones sistemáticas; investigación• Fisiología: mezcla de ideas filosóficas• Tres sistemas interconectados: cerebro y nervios (sensaciones y pensamiento); corazón y arterias (energía vital); y el hígado y las venas (nutrición y crecimiento)• Complejo sistema vigente durante siglos

PROFESSORS CONVIDATS I ESTUDIANTS RESIDENTS

L'IILP ofereix la possibilitat de realitzar estades temporals a persones de la comunitat acadèmica (professorat i estudiants) que voldria desenvolupar recerca dins del terreny de la història de la ciència, de la medicina i de la tecnologia, o col·laborar amb els nostres programes de divulgació de la ciència, patrimoni científic i museologia. Aquest programa ofereix la possibilitat de disposar d'un espai temporal a la seu de l'IILP (Palau Cerveró), amb els recursos informàtics del centre i l'accés a tots els recursos d'investigació del centre, així com la col·laboració, si escau, a les activitats de recerca i divulgació que puguem definir segons el cas particular.

Les persones interessades a fer una estada temporal a l'IILP han d'enviar una proposta amb el seu CV en què s'indiquen les dates de la seua estada i el programa de treball que desenvoluparien. Els estudiants de màster i doctorat han d'afegir-hi les dades de la persona membre de l'IILP que tutoritzarà la seua recerca i estada al centre. Les sol·licituds han d'enviar-se almenys un mes abans de l'inici de l'estada, durant qualsevol moment de l'any, i adreçades al director de l'IILP José Ramón Bertomeu (bertomeu@uv.es). El claustre de l'Institut resoldrà periòdicament aquestes sol·licituds. Aquestes estades poden compaginar-se amb qualsevol tipus de beques i ajudes. Al llarg dels anys 2020 i 2021 el professorat visitant i estudiants residents són:

Maria I. Porras	Professora visitant (UCLM)
Àlvar Martínez	Professor jubilat
Joan Lloret	Professor jubilat
M. del Mar Cuenca	PDI associada Història Ciència i Documentació
Rafaela Domínguez	PDI associada Història Ciència i Documentació
Jaqueline Brizola	Investigadora doctoral resident
Leticia Fernández	Investigadora contracte Juan de la Cierva

MÀSTER I DOCTORAT

L'IILP organitza programes de màster i doctorat relacionats amb la història i la comunicació de la ciència, dins del qual participen tres universitats: la Universitat de València, la Universitat Miguel Hernández d'Elx i la Universitat d'Alacant. Són programes semipresencials que fan servir tots els recursos de les noves tecnologies de la comunicació, i atrauen estudiants de diferents punts del món. Al juny i setembre de 2020, els estudiants de l'última edició de màster van presentar de manera brillant els seus treball finals de màster. El nou curs de màster comença el divendres 2 d'octubre de 2020 amb 26 nous estudiants. Totes aquestes activitats, a més de les característiques pròpies dels programes, són descrites de forma actualitzada en la pàgina <http://www.historia-ciencia-comunicacion.org/>

INSTITUTO IILP DE HISTORIA Y COMUNICACIÓN DE LA CIENCIA EXPERIMENTAL

Acceso:

La preinscripción y el acceso al programa pueden realizarse mediante los servicios de postgrado de cualquiera de las tres universidades participantes. Existen varias fases de preinscripción entre abril y septiembre de 2017. Pueden consultarse más detalles sobre los plazos y la preinscripción en:

<http://www.historia-ciencia-comunicacion.org/joomla/index.php/master/acceso>

Información:

Toda la información sobre contenidos, profesorado, metodologías docentes, recursos de aprendizaje, calendario de actividades y acceso está disponible en la página web oficial del programa de máster:

<http://historia-ciencia-comunicacion.org/>

Síguenos [twitter](#) @MasterHCCC

Otras consultas:

Para cualquier duda o consulta adicional, puedes ponerte en contacto con el director del programa y coordinador de la Universidad de Alicante, Antonio García Belmar (belmar@ua.es) o los coordinadores en la Universidad de Valencia, Ximo Guillem (Ximo.Guillem@uv.es) y de la Universidad Miguel Hernández de Elche, Ramón Castejón Bolea (rcastejonb@umh.es)

Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero

Universitat d'Alacant Universidad de Alicante

VNIVERSITAT ID VALÈNCIA

UNIVERSITAT Miguel Hernández

MASTER INTERUNIVERSITARIO SEMIPRESENCIAL A DISTANCIA

HISTORIA DE LA CIENCIA & COMUNICACIÓN CIENTÍFICA

Els coordinadors del màster són els professors Antonio García Belmar (UA) (belmar@ua.es), Ramón Castejón Bolea (UMH) (rcastejonb@umh.es) i Ximo Guillem Llobat (UV-IILP) (Ximo.Guillem@uv.es). La coordinadora del programa de doctorat és la professora María José Báguena (UV-IILP) (m.jose.baguena@uv.es).

El màster i doctorat són programes semipresencials que fan servir tots els recursos de les noves tecnologies de la comunicació. Participen professors de tres universitats: la Universitat de València, la Universitat Miguel Hernández d'Elx i la Universitat d'Alacant

DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ

Les activitats de l'IILP poden ser seguides mitjançant les pàgines següents:

- Nova pàgina web de l'institut interuniversitari: www.instinterlp.org
 - Pàgina web de la seu de la Universitat Miguel Hernández: <http://iilp.edu.umh.es/>
 - Pàgina web de la seu de la Universitat de València: <http://www.uv.es/ihmc>
- Facebook: <https://goo.gl/PKghuU>
- Twitter: <https://twitter.com/PalaudeCervero>
- Video: <https://goo.gl/ZgCsPB>
- Llista de difusió: difusio_ihmc@l listes.uv.es
 - Per afegir el vostre email a la llista envieu un missatge a listserv@l listes.uv.es amb el text "subscribe difusio_ihmc Nom_Cognoms"

IHMC²

BUTLLETÍ DE NOTÍCIES DE L'INSTITUT INTERUNIVERSITARI LÓPEZ PIÑERO